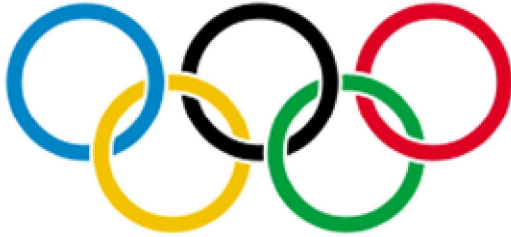

О л и м п и з а м

Олимпијски покрет окупља све земље и организације укључене у организацију олимпијских игара (земље-чланице покрета тј. њихови олимпијски комитети, међународне федерације олимпијских спортова, организациони комитети предстојећих олимпијских игара).

Олимпијски покрет окупља више земаља и територија чак и од Уједињених нација.

Олимпијски дух је највреднија тековина и обележје олимпијског покрета и то је дух: пријатељства, равноправности, поштења, дух витештва и правичности, дух спорта и уметности, снаге воље, знања и заједништва, лепоте и разлика, маште, осмеха, радости љубави међу људима, мира и слободе.

Смисао олимпијских игара није да се по сваку цену победи, него да се учествује и витешки, поштено надмеће како би сваки учесник искушао себе, борио се са својим ограничењима и посато бољи човек.

Олимпијска повеља су правила и начела на којима почива и делује олимпијски покрет. То је скуп олимпијских и спортских правила али и моралних и етичких вредности које је сваки члан олимпијског покрета (национални олимпијски комитет, спортиста, тренер, функционер, клуб, савез ...) обавезан да поштује и примењује.

Међународни олимпијски комитет (МОК) је тело које руководи олимпијским покретом и чине га бивши врхунски спортисти и спортски радници из целог света (свака земља у МОК-у има своје представнике). МОК је основан у **Паризу**, крајем 19. века (1894. године), на предлог Пјера де Кубертена. Данас, **седиште МОК-а је у граду који се зове Лозана** (држава Швајцарска) где је и сахрањен "отац" модерних олимпијских игара – Пјер де Кубертен.

МОК брине о важним питањима и доноси важне одлуке (избор земље и града-домаћина олимпијских игара, програм игара тј спортова и дисциплина,...).

(на слици: Статуа Пјера де Кубертена, у Лозани, испред седишта МОК-а)

Олимпијске игре (ОИ) су највећа међународна спортска манифестација на свету. То је скуп такмичења у различитим спортским дисциплинама (спортovima). Постоје зимске и летње олимпијске игре. И једне и друге одржавају се на сваке четири године. До 1992. зимске и летње игре одржаване су у истој години, а од тада се одржавају наизменично тј. на сваке две године се одржавају друге игре (летње па зимске).Олимпијске игре **трају 15 дана**.

Олимпијада - Некада се Олимпијске игре погрешно називају и Олимпијадом. Према традицији из старе Грчке, Олимпијада је заправо раздобље тј. време између двеју летњих или двеју зимских олимпијских игара када се спортисти припремају, тренирају, такмиче да би се квалификовали за игре.

Званични назив олимпијских игара - нпр. конкретно последњих летњих игара, одраних 2008. године у Пекингу: „XXIX Олимпијске игре модерног доба“.

Античке (старе) олимпијске игре - Сматра се да су античке олимпијске игре први пут одржане пре скоро 2800 година – тачније 776. године пре нове ере, у месту **Олимпија**, у **Грчкој**, и одржавале су се све до **393. н. е.** Олимпија је било светилиште подигнуто у част бога Зевса (врховни грчки бог) у чију славу су се старе игре и одржавале. Неколико месеци пре почетак игара престајали су сви ратови и сукоби како би се учесници али и посетиоци игара могли припремити за игре, безбедно допутовати у Олимпију али и вратити се кући по њиховом завршетку. То се звало **Свето примирје**. На старим олимпијским играма учесници су се надметали **у спорту и уметности али и разговарали о миру**, о спортском духу и о надметању без оружја. Учесници су били: војници и војсковође, уметници, песници, говорници, научници, филозофи. Женама, на жалост, није било дозвољено ни да учествују али ни да гледају олимпијске игре. Олимпијске игре нису биле само такмичење "мишића" већ и духа, мудрости, знања, памети и воље.

Модерне олимпијске игре - на идеју да се обнове олимпијске игре дошао је , **крајем 19. века (пре око 120 година)** француски племић, барон **Пјер де Кубертен**. Он је био историчар, археолог, спортиста и филозоф и био је врло љут и разочаран што у француским школама не постоји предмет "физичко". Дошао је на идеју да осмисли игре попут античких олимпијских игара.

„**Прве олимпијске игре модерног доба**“ одржане су **1896. године у Атини** (учествовали су само мушкарци), и од тада се одржавају сваке четири године. Изузетак је био у време **Првог и Другог** светског рата тј. тада игре нису одржане.

Прве Зимске олимпијске игре одржане су у Шамонију у Француској, **1924.** године.

Први пут у икада, жене су учествовале на олимпијским играма 1900.год., у Паризу.

	Претходне	Наредне
Летње олимпијске игре	XXIX, Пекинг (Кина), 2008.год.	XXX, Лондон (Велика Британија), 2012.год.
Зимске олимпијске игре	XXI, Ванкувер (Канада), 2010.год.	XXII, Сочи (Русија), 2014.год.

Параолимпијске игре су највеће међународно спортско такмичење на коме учествују спортисти са инвалидитетом које зовемо "параолимпијци" а покрет који их окупља зове се **параолимпијски покрет**. Прве летње параолимпијске игре одржане су 1960.год., у Риму (Италија) а прве зимске 1976.год., у Торонту (Канада).

Олимпијски спортови – У породицу **олимпијских спортова** убрајају се само они који су затупљени на олимпијским играма. **Олимпијске дисциплине** су све такмичарске дисциплине у оквиру олимпијских спортова које се налазе у програму олимпијских игара.

Само 5 спортова из данашњег олимпијског програма било је на програму првих модерних олимпијских игара, у Атини, 1896.године и то су: атлетика, бициклизам, гимнастика, мачевање и пливање.

Ево како је порастао број олимпијских спортова и дисциплина у модерном олимпијском програму:

Олимпијске игре	Број спортова	Број дисциплина
Атина, 1896.	9	43
Сиднеј, 2000.	28	300

Олимпијци су сви спортисти који су били или јесу чланови олимпијског тима своје земље тј. сви спортисти који су учествовали на олимпијским играма. Да би могао постати олимпијац, један спортиста треба да испуни следеће услове:

- Спортиста мора **прихватити олимпијску повељу** и правила понашања која она налаже као и **спортска правила међународне спортске федерације** спорта којим се он бави;

- Спортиста се мора **квалификовати за олимпијске игре**. То значи да треба на неком од званичних квалификационих такмичења да савлада квалификациону норму (да испуни услове постављене за квалификовање на игре);
- Спортиста мора имати **држављанство** земље за коју жели да се такмичи. Аки има два држављанства а до сада није наступао на међународним такмичењима ни за једну од њих, може изабрати за коју земљу жели наступати на играма. Али, ако се већ раније такмичио за једну земљу, мора проћи најмање 3 године од последњег такмичења да би могао наступати на олимпијским играма за другу земљу.

Ево како је порастао број учесника на модерним олимпијским играма:

Олимпијске игре	Број учесника	Број земаља
Атина, 1896.	245	15
Сиднеј, 2000.	10 651	199

Олимпијска заклетва – На церемонији свечаног отварања олимпијских игара **1 спортиста и 1 спортски судија** (учесници игара) , у име свих својих колега (учесника тих игара) свечано изговарају речи олимпијске заклетве. Заклетвом, сви учесници олимпијаде се обавезују и обећавају да ће се борити(такмичити) часно, да ће поштовати правила такмичења, све друге учеснике и понашати се у складу са правилима фер-плеја.

Олимпијске награде

За време старих (античких) олимпијских игара победницима се нису додељивале медаље као данас већ **венци од гранчица маслина, целера, ловора или бора**.

На модерним олимпијским играма олимпијски победници освајају **олимпијске медаље**.

Медаље **на летњим играма** морају бити израђене према строго прописаним правилима:

- Медаља је **округлог облика**;
- Свака медаља мора садржати **6 грама чистог злата**;
- На једној страни медаље обавезно мора бити приказан **лик богиње Nike** (грчке богиње победе);

Медаље **на зимским играма** су најчешће лепше и оригиналније од оних на летњим јер не морају бити израђене по већ поменутих правилима па за њих нема никаквих ограничења у смислу дизајна, материјала, облика. Зато су медаље на зимским играма често и разних неправилних облика, некада израђене и од више материјала (метал, драго и полудраго камење, камен, ...).

Олимпијски победници – Победа и освајање златне медаље на олимпијским играма је највећи сан сваког спортисте на свету.

Некада, пре 2500 година, олимпијски победници су били особе свеопштег поштовања; ако је требало, рушили су се и делови градских бедема да би победници могли ући с пратњом приликом повратка у родни град (због олимпијског примирја градови нису смели ратовати), те били би опевани у песмама и подизали би им се споменици.

Олимпијске игре се одржавају једном у 4 године па зато није нимало чудно да многи олимпијски победници и данас бивају у својим земљама дочекивани и слављени као истински хероји, баш као што је то било и миленијумима раније

Данас, на врло свечаној церемонији доделе олимпијских медаља, победник, другопласирани и трећепласирани се пењу на **победничко постоље**, примају олимпијске **медаље**, цвеће и сувенир игара, при чему се интонира **химна** и подиже **застава** земље победника.

Најуспешнији олимпијац у историји модерних олимпијских игара је амерички **пливач – Мајкл Фелпс** који је освојио укупно 16 олимпијских медаља (14 златних и 2 бронзане, на играма 2004., у Атини и 2008., у Пекингу).

Олимпијско село је насеље у граду-домаћину игара, изграђено специјално за олимпијске игре. У њему за време трајања игара живе учесници (спортисти, тренери, лекари, ...). У олимпијском селу учесници имају све што им је потребно за живот као код куће (станови, продавнице, поште, биоскопи, културни центри, ресторани, ...). У "село" могу ући само учесници игара и посетиоци који за то добију специјалну дозволу. За све друге људе улаз у "село" је забрањен како би се спортисти на миру одмарали и припремали за такмичења која их очекују. По завршетку олимпијских игара сви станови и други простори и зграде у "олимпијском селу" бивају продати.

Олимпијска солидарност је тело и фонд унутар МОК-а (Међународни олимпијски комитет) које прикупља и праведно расподељује новац од продаје права ТВ-преноса олимпијских такмичења телевизијским станицама широм света. Тај новац МОК праведно расподељује земљама чланицама којима је помоћ најпотребнија. Новац добије из овог фонда користи се само у племените сврхе као што су: припрема спортиста и учешће на такмичењима, набавка спортске опреме и реквизита, изградња и опремање спортских терена и објеката, образовање спортиста али и деце, младих и осталог становништва - у олимпијском духу.

ОБЕЛЕЖЈА И СИМБОЛИ ОЛИМПИЈСКОГ ПОКРЕТА

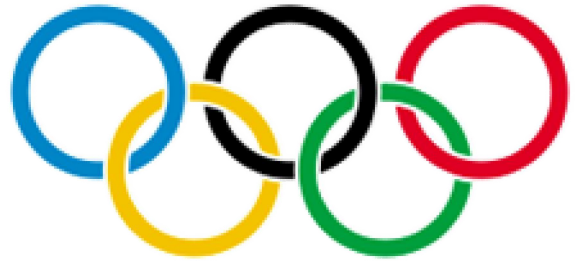
Олимпијски знак чини пет међусобно испреплетених кругова (тзв. олимпијски кругови) који симболизују заједништво, нераздвојност и испреплетеност 5 континената, људских судбина, њихово заједништво, мир, хармонију, ...

Боје кругова су: плава, црна, црвена, жута, зелена и изабране су зато што се, заједно са белом бојом, све те боје могу пронаћи на заставама свих

земаља света – чланица Олимпијског покрета. Тако је свака земља на свету представљена бар једном бојом своје заставе.

*** (Боје кругова немају никакве везе са континентима али да би лакше запамтили њихове боје можете се подестити и овако: плава – плави (бели) људи из Европе; црна – црна раса тј. "црни континент" Африка; црвена – црвена раса (индијанци) у Америци; жута – жута раса у Азији; зелена – Аустралију називају и "зелени" континент).

Знак постоји од 1913. године, усвојен је 1914, а први пут је јавно коришћен на играма 1920.

Олимпијска застава се користи од 1914.год. Има белу основу (подлогу) а у центру се налази олимпијски знак са круговима. Бела боја на застави је симбол чистоте људске душе и мира без оквира и граница. На церемониј свечаног отварања игара, олимпијска застава се уноси на олимпијски стадион и подиже на јарбол док се свира олимпијска химна, вијори се за време трајања а спушта на церемонији свечаог затварања олимпијских игара,

Олимпијски мото је крилатица **"БРЖЕ, ВИШЕ, ЈАЧЕ"** и охрабрује спортисте и људе да при вежбању, бављењу спортом, такмичењу и сваком другом послу дају све од себе, сваки пут, све више и више.

Мото говори да смисао није искључиво у томе да спортиста мора да буде први, већ да истражи себе и своје могућности, да да све од себе и да то сматра победом.

Олимпијска изјава - Идеали олимпизма су, вероватно, најбоље описани у олимпијској изјави:

„Најважније на олимпијским играма није победити, него учествовати, као што ни у животу није најважнија победа него борба. Велик је човек онај ко не осваја нешто без часне борбе.“

Из те изјаве настало је и утешно олимпијско гесло (парола) **„Није важно победити, важно је учествовати“** које спортистима који нису победници поручује да такмичење, осим победе, има и многе друге вредности (истражити и усавршити себе, побољшати своје могућности, стално померати своје границе, упознати нове људе и стећи нове пријатеље, постати бољи човек,...).

Олимпијски пламен је изум модерних олимпијских игара (није постојао у старим играма) али он симболично повезује античке и савремене олимпијске игре. Он симболично представља пламен мира, пријатељства, памети, слободног људског ума, снаге воље, упорности, издржљивости, вештине, спретности, праведности, жеље за напретком. Олимпијски пламен је први пут упаљен на играма 1928.год..

Неколико месеци пре почетка олимпијских игара, у древној Олимпији (где су створене олимпијске игре) пали се олимпијска бакља. У тој церемонији учествују глумице обучене као античке грчке свештенице. Сунчеви зраци падају на велико удубљено огледало, постављено у посебан положај, одбијају се у једну тачку у којој се скупља сва њихова врелина која затим упали пламен на бакљи.

Олимпијска бакља се од Олимпије, из руке у руку, преко свих 5 насељених континената, преноси до земље и града-домаћина олимпијских игара. Бакља путује трчањем и разним превозним средствима (мора, океани, планине, пустиње, градови, села). Пут се бира тако да бакљу на њеном путу види што више људи (становника тих земаља кроз које пролази) и да прође поред важних природних и историјских споменика.

Бакљу на њеном путу дугом хиљаде километара, до места одржавања олимпијских игара, носе људи који се и не познају али на заједничком задатку постају пријатељи. Бакљу носе тркачи, углавном бивши спортисти, истакнути појединци, али и многи грађани.

На олимпијском стадиону на коме се одржава свечана церемонија отварања игара, последњи носиоц бакљом пали олимпијски пламен на прелепом постољу специјално направљеном за ту прилику. Олимпијски пламен се пали на отварању а гаси на затварању олимпијских игара и симболизује живот, дуготрајност, снагу, ... Име последњег носиоца (спортиста из земље-домаћина) држи се у тајности и то је највећа част за једног спортисту – упалити олимпијски пламен на играма које се одржавају у његовој земљи.

[Олимпијска химна](#) је такође једно од обележја олимпијског покрета и изводи се на почетку (отварању) и крају (затварању) сваких олимпијских игара.

ОЛИМПИЗАМ У СРБИЈИ

Олимпијски покрет у Србији званично је настао 23.02.2010.год. када је у Београду основан [Српски олимпијски клуб](#) који је ујединио много српских спортских клубова, друштава и дружина.

[Олимпијски комитет Србије](#) је тело које руководи олимпијским покретом у Србији и бави се следећим пословима:

- Брине о припреми и учешћу врхунских спортиста на олимпијским играма;
- Шири олимпијски дух и негује олимпијске вредности међу спортистима, децом и грађанима (образовање, култура, креативност, васпитање, неагресивно понашање, дух праведности и витештва, здрав живот, очување природе, толеранција и мир, поштовање и равноправност људи оба пола, свих боја, вера и ..., пријатељство, љубав;

[Олимпијски тим Србије](#) - Први српски олимпијски тим учествовао је на олимпијским играма 1912., у Стокхолму (Шведска) и бројао је 5 чланова (спортиста). После 96 година, наши спортисти су поново наступили под заставом Србије, у Пекингу, 2008.год.

ДОПИНГ – НАЈВЕЋИ ПРОБЛЕМ МОДЕРНОГ СПОРТА

Допинг је један од највећих проблема и опасности данашњег спорта у целини, а самим тим и олимпијских игара. То је [употреба недозвољених средстава](#) од стране спортиста у циљу [постизања бољих спортских резултата](#). У допинг-средства тј. у недозвољена стимулативна средства убрајају се: [разне дроге](#), [хемијски](#) и [медицински препарати](#).

Узимање допинг- средстава може донети бољи резултат, али допинг изазива и [озбиљне поремећаје здравља спортиста](#) (поремећај рада органа, психичке сметње, зависност од тих препарата, озбиљне и тешке болести – чак и рак..). Допинг све чешће изазива и [изненадну смрт](#) спортиста, чак и за време такмичења.

Врло је опасно и то што се последице могу јавити и код потомства.

Због оваквих опасних последица МОК (Међународни олимпијски покрет) води оштру битку против допинга, због чега је створена и [Светска анти-допинг агенција](#) .

Данас, на свим великим спортским такмичењима а нарочито на олимпијским играма, [допинг-контрола](#) се обавља код великог броја спортиста, на самом такмичењу али и ван њега. Допинг-контрола (допинг-тест) врши се тако што се од спортисте узима [узорак урина](#) (мокраће)а понекад и крви и на њему се, у врхунским хемијским лабораторијама, врши анализа тј. контролише се да ли у узорку постоје честице недозвољених средстава.

[Анти-допинг листа](#) је списак забрањених допинг-супстанци (које се не смеју наћи при допинг-контроли спортисте) објављује се на почетку сваке године.

